

Національна медична академія
післядипломної освіти ім. П.Л. Шупика

Всеукраїнська громадська організація
«Українська асоціація з біоетики»

ФІЛОСОФСЬКІ ЗАСАДИ МЕДИЧНОЇ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ

Матеріали VIII Наукового симпозиуму з міжнародною
участю, присвяченого 100-річчю заснування Національної
медичної академії післядипломної освіти ім. П.Л. Шупика
27-28 вересня 2018 р., м. Київ

Київ-2018

УДК 113:51(043)
Ф54

Філософські засади медичної теорії та практики. Матеріали VIII Наукового симпозіуму з міжнародною участю, присвяченого 100-річчю заснування Національної медичної академії післядипломної освіти ім. П.Л. Шупика МОЗ України (27-28 вересня 2018 р., м. Київ) / Упор. С.В. Пустовіт, Л.А. Палей. – К.: Графіка і дизайн, 2018. – 125 с.

Упорядники:
С.В. Пустовіт, Л.А. Палей

Електронний варіант розміщено на сайті
НМАПО ім. П.Л. Шупика

Матеріали симпозіуму вміщують тези авторів, що представляють різні науково-дослідні установи та навчальні заклади України й зарубіжжя. Вони присвячені філософським, соціокультурним і теоретико-методологічним засадам сучасної медичної теорії та практики в умовах нових соціальних реалій та інформаційних викликів, а також філософським проблемам, особливостям та закономірностям медичного знання та освіти, філософським засадам медичної та екологічної біоетики, сучасним філософським та науковим концепціям здоров'я й хвороби, особливостям медичного етосу, зв'язку медицини та філософії, а також ролі медицини для розвитку сучасної філософії.

ISBN 5-7715-0746-6

© Національна медична академія
післядипломної освіти
ім. П.Л. Шупика, 2018

© Українська асоціація з біоетики,
2018

© Автори тез, 2018

«ГУМАНІТАРНА ЕКСПЕРТИЗА» І ПЕРСПЕКТИВИ ЕКСПЕРТИЗИ АНТРОПОЛОГІЧНОЇ

Голубович І.В.¹, Головчук В.Т.²

¹Одеський національний університет імені І.І. Мечникова;

²Одеський національний медичний університет;

innagolub66@gmail.com

Останнім часом, у різних галузях гуманітарного знання і в соціальній практиці все частіше стало використовуватися поняття «гуманітарна експертиза». «Гуманітарна експертиза» як теоретичний концепт має стати однією з філософсько-методологічних засад сучасної медичної теорії та практики. У наших власних розвідках ми спираємось на праці І. Ашмаріна, С. Братченка, Ю. Іщенко, Г. Іванченко, Д. Леонтєва, Г. Тульчинського, Б. Юдіна і ін. Дослідники висловлюють різні точки зору, проте єдиного стандарту не склалося, та й навряд чи це можливо в умовах сучасного концептуального плюралізму в гуманітаристиці, орієнтації на поліваріативність дослідницьких перспектив. Особливу увагу, на наш погляд, слід приділити проекту створення «комплексної гуманітарної експертизи» (КГЕ) (психолог Д. Леонтєв і філософ Г. Іванченко) як форми соціальної практики, що передбачає ґрунтовну фахову освітню підготовку відповідних експертів. Слово «комплексна» вказує на міждисциплінарний підхід, «гуманітарна» - на те, що експертиза має справу з діями людей і їх переживаннями. Предметом комплексної гуманітарної експертизи в такому ракурсі виступає реальний або можливий потенційний вплив соціальних подій на психологічні процеси, властивості і стани людей, а також вплив психологічних процесів, властивостей і станів людей на соціальні події [1]. В даній пропозиції, на жаль, не врахований евристичний та праксисний потенціал КГЕ для медичної та біоетичної теорії та практики. Цей напрямок слід активно розвивати. Автори формулюють завдання розробки спеціальної міждисциплінарної методології, яка має об'єднати ресурси філософії, соціології, психології та інших галузей знання. Їх мета також створити робочу основу для практичного впровадження даного виду експертизи в соціальну, освітню та юридичну практику, побудувати відповідну нормативно-законодавчу базу.

Перспективним напрямком, на наш погляд, є також перехід від «гуманітарної експертизи» до «експертизи антропологічної», яка має бути більш глибинним рівнем експертної оцінки у визначеному нами вище сенсі. Концепція «антропологічної експертизи» потребує залучення теоретико-методологічного ресурсу філософської

антропології. Ми вважаємо вкрай евристично плідним розкриття теоретичного та прагматичного потенціалу концепції «Полісутнісного Ното» засновника сучасної вітчизняної філософсько-антропологічної школи В. Табачковського [2, 3]. На концептуально-методологічному рівні він пропонує модель синтезу екзистенційних та есенційних чинників людського буття (його неперевершена антропологічна формула – «екзистенціали усутнюються!»). А на рівні антропологічної прагматики філософ розрізняє два види практик - «антропорятівні» і «антропоруйнівні». Він окреслює їх у світлі фундаментальних антропологічних колізій і онтологічних модальностей, але одночасно і на життєво-практичному рівні («життєсвіту у его буденності»). Підкреслимо, що найбільш глибинний рівень «антропорятівних» і «антропоруйнівних» чинників буття тісно пов'язаний з тілесністю, вітальністю, фізичним, психічним та духовним здоров'ям людини, тому потенціал антропологічної експертизи, яка ще тільки формується як дослідницький проект, може бути плідно застосованим саме у медицині біоетиці.

Література:

1. *Иванченко Г.В., Леонтьев Д.А.* Комплексная гуманитарная экспертиза: методология и смысл. – М.: Смысл, 2008. – 135 с.

2. *Табачковський В.Г.* Полісутнісне Ното: філософсько-мистецька думка в пошуках «неевклидової рефлексивності». – К.: Видавець ПАРАПАН, 2005. – 452 с.

3. *Голубович І. В.* «Гуманитарная экспертиза» в контексте преподавания философско-антропологических дисциплин // *Філософія і політологія в контексті сучасної культури. Науковий журнал.* – Вип. 2. Дніпропетровськ: Вид. Дніпропетровського національного ун-ту, 2011. – С. 139–146.

МЕТАЕТИКА ЯК СУЧАСНА ФІЛОСОФІЯ І МЕТОДОЛОГІЯ АКТИВНОЇ НАВІГАЦІЇ БЕЗПЕЧНОГО РОЗВИТКУ МЕДИЧНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Гордієнко О.В.

Українська асоціація з біоетики; Комісія з питань етики НМАПО імені П.Л. Шупика; Філія №1 КНП «КДЦ» Шевченківського р-ну м. Києва, Україна, helenagor@ukr.net

Сучасна Україна (і українська медична система зокрема) стрімко наближається до апогею трансформаційної кризи (суспільно – політичної, економічної, світоглядної...), коли вже не спрацьовують старі економічні, інфраструктурні, управлінські та